

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-14>

**SOUND SYMBOLISM OF THE ENGLISH
IDIOMATIC MILITARY VOCABULARY**

**ЗВУКОСИМВОЛІЗМ АНГЛОМОВНОЇ
ІДИОМАТИЧНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ**

Vasylenko D. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Phonetics
and Conversational
English Department
Kyiv National Linguistic University
Kyiv, Ukraine*

Василенко Д. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри фонетики
і практики англійської мови
Київський національний
лінгвістичний університет
м. Київ, Україна*

Lysa Kh. O.

*the 3year student of the Germanic
Philology and Translation Faculty,
Kyiv National Linguistic University
Kyiv, Ukraine*

Лиса Х. О.

*студентка 3 курсу навчання
факультету германської філології
і перекладу
Київський національний
лінгвістичний університет
м. Київ, Україна*

Nezhyvyy D. O.

*the 3year student of the Germanic
Philology and Translation Faculty
Kyiv National Linguistic University
Kyiv, Ukraine*

Неживий Д. О.

*студент 3 курсу навчання
факультету германської філології
і перекладу
Київський національний
лінгвістичний університет
м. Київ, Україна*

Фразеологізми є найбільш складними і суперечливими мовними знаками. Дослідження сутності цього мовного феномена потребує комплексного вирішення, яке враховує специфіку семантичних і структурних властивостей фразеологізмів. Наша мета полягає у вивченні особливостей творення англійських військових фразеологізмів у поєднанні з інструментуванням. Досягнення поставленої мети передбачає встановлення типів звукових комбінацій та їх роль у творенні військової субстандартної лексики. Матеріалом дослідження слугують англійські військові фразеологізми, отримані шляхом суцільної вибірки

і зафіксовані лексикографічними джерелами – англomовними словниками сленгізмів, тлумачними словниками [4; 5].

У процесі творення окремих фразеологізмів використовується звукова фактура мовлення як засіб підвищення їх виразності. Складниками таких фразеологізмів є ідеофони, «слова, мотивація номінативної структури яких ґрунтується на психічному зв'язку між звуком і значенням слів: синестезії як аналогії між різними відчуттями й образами у свідомості людини та кінеміці як зв'язку довільних рухів м'язів і відчуттів й емоцій» [3, 173]. Словоскладання може поєднуватись з інструментуванням – підбором слів, які мають таку звукову форму, що сприяє посиленню експресивного змісту даного відрізка мовлення. Лексичні одиниці є певною звуковою послідовністю, організацією звуків, що відповідає змісту слова. Звукові повтори (алітерація, консонанс, асонанс), а також рима і звукоімітація відіграють значну роль у створенні емоційного ефекту, що сприяє закріпленню його у мові. Суть алітерації полягає у симетричному повторі однорідних приголосних звуків напочатку слів (*bomb bay*, *big boy* (sl) (1920), *cloud kissing* (sl), *barrack bag*, *buzz bomb* (1945), *jet job* (sl), *rocket ripple* (1954), *jump jet*, *mad monkeys* (sl), *reckless rifle* (sl) (1965), *second strike*, *Dave's dream* (sl) (1980), *cannon cocker* (sl), *Dino's Diner* (sl) (1994) *holding hands* (sl) (2006)). Цей доволі поширений засіб фонетичної організації мовлення можливо пов'язаний із законом початкового наголосу в словах, що є характерним для давньогерманських мов, і завдяки якому перші склади слів вимовляються найбільш чітко.

Консонанс передбачає повтор однорідних приголосних звуків наприкінці слів (*dog tag* (sl) (1920), *flak shack* (sl) (1945)). Приклади його вживання у військовій лексиці є нечисленними (2 лексичні одиниці у вибірці). Завдяки вокалічній алітерації, або асонансу, тобто звуковому повтору однорідних наголошених голосних, досягається більш чітка ритмічна організація мовлення (*gas mask* (1915), *bell tent* (sl) (1942), *blow smoke* (sl) (1960), *white mice* (sl) (1970), *rubber duckie* (sl) (1980), *meat fleet* (sl) (1994), *gate rage* (sl) (2001), *skid lid* (sl) (2010)). Алітерація, асонанс і консонанс можуть поєднуватися, створюючи нові різновиди звукової організації мовлення (алітерація і консонанс (*war-weary*), алітерація і асонанс (*water-walker*), *skid lid* (sl) (2010)).

Фразотворення може поєднуватись з інструментуванням – підбором слів, які мають таку звукову форму, що сприяє посиленню експресивного змісту даного відрізка мовлення. Лексичні одиниці, з яких складаються фразеологізми, є певною звуковою послідовністю, організацією звуків, що відповідає змісту слова. Звукові повтори (алітерація, консонанс, асонанс), а також рима і звукоімітація відіграють

значну роль у створенні емоційного ефекту, що сприяє закріпленню його у мові.

Суть алітерації полягає у симетричному повторі однорідних приголосних звуків напочатку слів (*walks on water* – *легко та блискуче виконувати завдання*; *strip the stripes* – *понижувати на посаді*; “*wonder weapon*” – “*чудо-зброя*”). Консонанс передбачає повтор однорідних приголосних звуків наприкінці слів (*ash and trash (mission)* – *транспортування військових та вантажу*; *tag and bag* – *маркування тіл загиблих*). Завдяки вокалічній алітерації, або асонансу, тобто звуковому повтору однорідних наголошених голосних, досягається більш чітка ритмічна організація мовлення (*ride the pipe* – *керувати літаком з пошкодженим двигуном*; *wet read* – *вивчати фоторекогносцировку*). Алітерація, асонанс і консонанс можуть поєднуватися, створюючи нові різновиди звукової організації мовлення (*wing and wing* – *авіакрило*; “*shake and bake*” – “*тактика ведення бою*”; “*same mud, same blood*” – “*добрі расові стосунки між солдатами*”).

Звукоімітація (ономатопея), відтворення звуків природи, криків тварин, птахів, рухів, що супроводжуються шумом, за допомогою подібних звуків мовлення, також бере участь у процесі творення військових фразеологічних одиниць. Ономатопічні лексичні одиниці передають звуки, що дає зброя, прилади і техніку, крики під час бою: *knock koa-koa* – *смертельно поранити, вбити*. Звукоімітація, значною мірою, є умовною і приблизною. Проте, сила мовної традиції змушує сприймати ономатопічні слова як точне відтворення звучання, яке мається на увазі.

Лінгвісти намагаються встановити закономірності звукоімітації, як фонетичного явища, досліджують проблеми фоносемантики, розробляють метод фоносемантичного аналізу звукосимволічних слів [2; 3]. Вважається, що окремі звуки та звукові комбінації спроможні передавати певні звуки природи. Деякі спостереження знаходять своє підтвердження у військовій лексиці. Так, звукове повторення [l, b, d] передає відчуття швидкого руху, різкого звуку (*lullaby in lead* – *кулететна атака*), [s] – глухого шуму (*brushing the bushes* – *літати низько над землею*). Слід зазначити, що подібні приклади не можуть слугувати переконливим доказом регулярності звукоімітаційної мотивації при фразотворенні, проте вони можуть бути важливими в процесі аналізу інструментування англійського мовлення. Характерною рисою фразеологічних одиниць субстандартною лексики є експресивність, яка створюється завдяки їх образній основі, і під якою розуміють сукупність семантико-стилістичних ознак одиниці мови, які забезпечують її здатність виступати у комунікативному акті як засіб суб’єктивного вираження відношення того, хто говорить, до змісту або

адресату мовлення. Аналіз таких фразеологізмів з точки зору присутності у їх семантичній структурі всіх елементів конотативного аспекта значення виявив, що вони можуть мати різний набір конотацій. Деякі фразеологізми мають узуально закріплене за ними емоційне забарвлення, як правило, іронічне або жартівливе. Присутність конотативного аспекта в семантиці військових фразеологізмів субстандартної лексики робить їх функціонально ускладненими одиницями тому, що вони виконують не тільки номінативну, але й експресивно-образну функції.

Використання фонетичних засобів є властивим військовій субстандартній лексиці, що зумовлюється експресивністю та більшим ступенем емоційності сленгізмів. Таким чином, фонетичні засоби виконують експресивну роль у створенні нових військових фразеологічних одиниць. Фразеологізми, що будуються на основі звукових повторів, виокремлюються у мовленнєвому потоці і набувають певної інтонаційної значущості. [1].

Подальше дослідження англійських військових фразеологізмів передбачає аналіз соціальних чинників, що впливають на їх виникнення на різних етапах розвитку військової сфери.

Література:

1. Василенко Д. В. Військова лексика англійської мови ХХ – початку ХХІ століття : монографія. Горлівка: ГДПІМ, 2009. 220 с.
2. Левицкий В. В. Семантика и фонетика. Черновцы: Чернов. гос. ун-т. 1973. 103 с.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. К., 2006. 716 с.
2. Random House Webster's Unabridged Dictionary. New York, Random House. 2001. 2229 p.
3. War Slang. American Fighting Words and Phrases from the Civil War to the Gulf War [Dickson P.]. New York, London, Toronto, Sydney, Tokyo, Singapore, Pocket Books, 1994. 403 p.